

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Sigbritt Sundling

Datum 2018-09-12

Dnr VON 2018/0088

Till Vård- och omsorgsnämnden

Utvärdering kvalitetsansvarig för rehabilitering och förslag om inrättande av medicinskt ansvarig för rehabilitering

Sammanfattning

Utvärdering beslutad av Vård- och omsorgsnämnden 2016-06-21 av att anställa en resursperson med ansvar för kvalitet och utvecklingsfrågor inom rehabilitering i Österåkers kommun samt förslag om att inrätta en tjänst för medicinskt ansvarig för rehabilitering.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Utvärderingen noteras till protokollet
2. Ge förvaltningen i uppdrag att inrätta en tjänst för medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) omfattande 50 % av heltid
3. Ge förvaltningen i uppdrag att avveckla tjänst som kvalitetsansvarig för rehabilitering (KAR) omfattande 50 % av heltid

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden fick av Kommunfullmäktige 2015-11-23 i uppdrag att utreda möjligheter för medicinskt ansvarig för rehab som pilotprojekt under 2016. Frågan utreddes och beslut fattades av Vård- och omsorgsnämnden 2016-06-21 att inom socialförvaltningen anställa en person med ansvar för kvalitets- och utvecklingsfrågor inom fysioterapi- och arbetsterapiområdet. Beslut togs samtidigt om att en utvärdering skulle ske augusti 2017.

En tjänst 50 % som kvalitetsansvarig inom rehabilitering tillsattes 2016-12-01.

Området rehabilitering behövde stärkas och få ett tydligare fokus och jämnas med övrig hälso- och sjukvård. Behov fanns av kompetens inom rehabiliteringsområdet och arbetet med riktlinjer behövde utvecklas.

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (SFS 2017:30) är landsting respektive kommun huvudman med ansvar att erbjuda en god hälso- och sjukvård på lika villkor för befolkningen. Vårdgivare är den som utför hälso- och sjukvård. Vårdgivare kan vara landsting, kommun eller privat utförare. Vårdgivare är skyldiga att bedriva hälso- och sjukvård så att kraven på god och säker vård uppfylls enligt lag.

Kommunerna ansvarar för viss hälso- och sjukvård enligt 12 kap. hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Inom det verksamhetsområde som kommunen bestämmer ska det finnas sjuksköterskor med ett särskilt medicinskt ansvar, så kallade medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS).

MAS funktionen kom till när ansvaret för viss hälso- och sjukvård fördes över från landstingen till kommunerna. Lagstiftaren ansåg då att vissa arbetsuppgifter måste utföras av en medicinskt sakkunnig person med sådan utbildning och erfarenhet att det fanns rimliga möjligheter att utföra

Tjänsteutlåtande

dem på ett patientsäkert sätt. Med hänsyn till patientsäkerheten ansågs det nödvändigt att skapa garantier för att dessa uppgifter alltid skulle ligga på en person med tillräcklig kompetens. (Socialstyrelsens meddelandeblad nr 6/2016)

Den som ska vara MAS eller MAR måste ha legitimation som sjuksköterska alternativt som arbetsterapeut, fysioterapeut eller sjukgymnast. Utöver legitimation behövs också viss yrkeserfarenhet (prop. 1990/91:14 Om ansvaret för service och vård till äldre och handikappade m.m. s. 155).

Inom det verksamhetsområde som kommunen bestämmer ska det finnas en medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS. MAS-funktionen tillhör kommunen som huvudman och dess hälso- och sjukvårdsansvar. Om ett verksamhetsområde i huvudsak omfattar rehabilitering, får fysioterapeut eller en arbetsterapeut fullgöra de uppgifter som åligger medicinskt ansvarig sjuksköterska (SFS 2017:30). Funktionen benämns medicinskt ansvarig för rehabilitering, MAR. Funktionernas respektive ansvar regleras i Hälso- och sjukvårdsförordningen (SFS 2017:80). Om MAR inte inrättas innehas det ansvaret av MAS.

MAS ansvarar enligt 4 kap. 6 § första stycket hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80), HSF, för att

1. patienten får en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård av god kvalitet inom kommunens ansvarsområde,
2. patienten får den hälso- och sjukvård som en läkare förordnat om,
3. journaler förs i den omfattning som föreskrivs i patientdatalagen (2008:355), PDL,
4. beslut om att delegera ansvar för vårduppgifter är förenliga med patientsäkerheten,
5. det finns ändamålsenliga och väl fungerande rutiner för
 - a) läkemedelshantering,
 - b) rapportering enligt 6 kap. 4 § patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, och
 - c) att kontakta läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal när en patients tillstånd fordrar det.

Detsamma gäller i tillämplig omfattning sådana fysioterapeuter och arbetsterapeuter som avses i 11 kap. 4 § andra stycket HSL.

Förvaltningens slutsatser

Tjänsten som kvalitetsansvarig för rehabilitering tillsattes den 1 december 2016 och utförs av en legitimerad arbetsterapeut på 0,5 tjänst.

Kvalitetsansvarig för rehabilitering (KAR) arbetade initialt nära verksamheten med praktiska frågor kring rutiner och verksamhetsutveckling. Det senaste året har KAR främst arbetat med granskningar och uppföljningar av verksamheter samt medverkat i samverkansmöten med fokus kring rehabiliteringsfrågor. Kvalitetsansvarig har omvärldsbevakat inom rehabiliteringsområdet. KAR och MAS har ett nära samarbete kring arbetet med riktlinjer, granskningar, utredningar och information till de verksamheter där kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar.

Berörda verksamheter är särskilt boende för äldre, bostad med särskild service SoL, dagverksamhet

Tjänsteutlåtande

SoL, bostad med särskild service enligt LSS samt daglig verksamhet LSS.

Vid uppföljningar av hälso- och sjukvården i utförarverksamheterna har rehabilitering nu tydliggjorts genom den sakkunskap som KAR har tillfört i sin roll.

Den 1 april 2017 infördes en ny hälso- och sjukvårdslag (2017:30), HSL. Den nya lagen är en ramlag och förtydligar huvudmännens och vårdgivarens skilda ansvar. Kommunernas huvudmannaskap kvarstår även då kommunen sluter avtal med vårdgivare. Vårdgivarna har ett eget ansvar för att utarbeta lokala riktlinjer utifrån lagar och MAS/MAR riktlinjer. Därmed förändrades uppdraget för den kvalitetsansvarige för rehabilitering, som tidigare arbetat nära verksamheten med praktiska frågor kring rutiner och verksamhetsutveckling, till att istället göra uppföljningar på en mer övergripande nivå. Uppdragets förutsättningar har förändrats och mandatet behöver tydliggöras. Idag får den kvalitetsansvarige för rehabilitering i vissa delar arbeta via medicinskt ansvarig sjuksköterska.

I rollen som kvalitetsansvarig har man inte tillgång till de MAR nätverk som finns inom länet och nationellt och som är en viktig del i omvärldsbevakning och för verksamhetsutveckling inom rehabiliteringsområdet.

En medicinskt ansvarig för rehabilitering skulle tillföra en självständig roll med ett eget mandat. Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) är en lagstadgad funktion som tydligt talar om dennes ansvarsområde. MAR har samma ansvar som MAS, men inom rehabilitering. Patientsäkerhet samt kvalitetsarbete inom rehabilitering är MAR:s fokusområde. MAS och MAR kompletterar varandra kompetensmässigt men kan inte ersätta varandra.

Förvaltningen föreslår att en tjänst som medicinskt ansvarig för rehabilitering om 50 % inrättas. Finansieringen kommer av att förvaltningen samtidigt avvecklar tjänsten som kvalitetsansvarig för rehabilitering som omfattar 50 %. De funktioner som den senare tjänsten hade inledningsvis ska utföras av utföraren i sitt reguljära utvecklings- och kvalitetsarbete inom ansvaret som vårdgivare.

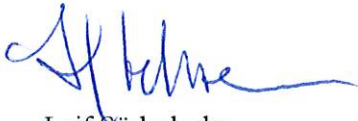
Det ska finnas en MAS eller MAR inom de verksamhetsområden som kommunen bestämmer (24 § HSL). Verksamhetsområdet kan vara geografiskt avdelat, gälla vissa vårdinrättningar eller vara en viss uppgift. I Österåker kommun föreslås MAR ha ansvar för alla rehabiliterande insatser (där fysioterapeut eller arbetsterapeut är behandlande/instruerande) inom särskilt boende för äldre, bostad med särskild service SoL, dagverksamhet SoL, bostad med särskild service enligt LSS samt daglig verksamhet LSS. Övriga uppgifter fullgörs av MAS.

Tjänsteutlåtande

Bilagor

Tidigare beredning

- Vård- och omsorgsnämndens sammanträde 2016-06-21 § 6:13
- Vård- och omsorgsnämndens sammanträde 2016-03-01 § 2:7

Leif Söderholm
Tf. Socialdirektör

Sigbritt Sundling
Enhetschef staben

Expedieras